

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 370/2024
28.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Бојане Пауновић, Мирољуба Томића и Татјане Вуковић, чланова већа, са саветником Машом Денић, као записничарем, у кривичном предмету окривљених Марине Цветковић и АА због продуженог кривичног дела превара из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика и др., одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљених Марине Цветковић и АА, адвоката Јованке Зечевић Анђелковић и Владимира Петровића и окривљене Марине Цветковић, адвоката Зорана Ђушића, поднетим против правноснажних пресуда Основног суда у Лесковцу К 290/20 од 27.03.2023.године и Апелационог суда у Нишу Кж1 704/23 од 22.11.2023. године, у седници већа одржаној дана 28.03.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

I ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости бранилаца окривљених Марине Цветковић и АА, адвоката Јованке Зечевић Анђелковић и Владимира Петровића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Лесковцу К 290/20 од 27.03.2023.године и Апелационог суда у Нишу Кж1 704/23 од 22.11.2023. године.

II ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољен захтев за заштиту законитости браниоца окривљене Марине Цветковића, адвоката Зорана Ђушића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Лесковцу К 290/20 од 27.03.2023. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 704/23 од 22.11.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу К 290/20 од 27.03.2023. године, окривљени Марина Цветковић и АА, оглашени су кривим и то окр. Марина Цветковић због извршења продуженог кривичног дела превара из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ, за коју је осуђена на казну затвора у трајању од три године, коју је дужна да издржи по правноснажности пресуде и на новчану

казну, као споредну, у одређеном износу од 400.000,00 динара, коју је дужна да плати у року од два месеца по правноснажности пресуде, с тим да ако новчану казну не плати у остављеном року, суд ће исту заменити казном затвора, тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, док је окривљени АА оглашен кривим због извршења продуженог кривичног дела превара из члана 208. став 4. у вези става 1. КЗ у помагању у вези члана 35. и 61. КЗ, за које му је претходно утврђена појединачна казна затвора у трајању од једне године и новчана казна, као споредна у одређеном износу од 150.000,00 динара и кривичног дела превара из члана 208. став 1. КЗ за које му је претходно утврђена појединачна казна затвора у трајању од шест месеци и новчана казна, као споредна, у одређеном износу од 50.000,00 динара, па је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од једне године и пет месеци, коју је дужан да издржи по правноснажности пресуде и на јединствену новчану казну у износу од 200.000,00 динара, коју је дужан да плати у року од два месеца по правноснажности пресуде, с тим да ако новчану казну не плати у остављеном року, суд ће исту заменити казном затвора, тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора.

Истом пресудом окривљени су обавезани да на име судског паушала плате износ од по 15.000,00 динара, као и ОЈТ у Лесковцу на име трошкова кривичног поступка и то окр. Марина Цветковић износ од 23.006,86 динара, а окр. АА износ од 7.573,86 динара, као и на име трошкова кривичног поступка солидарно плате ошт. ББ износ од 163.500,00 динара, а окр. Марина Цветковић на име трошкова кривичног поступка ошт. ВВ износ од 140.250,00 динара, све у року од 15 дана по правноснажности пресуде, док су оштећени ради остваривања имовинскоправног захтева упућени на парницу.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 704/23 од 22.11.2023. године, усвајањем жалбе окривљених Марине Цветковић и АА и жалбе јавног тужиоца ОЈТ у Лесковцу, преиначена је пресуда Основног суда у Лесковцу К 290/20 од 27.03.2023. године, у погледу правне оцене дела и одлуке о казни, тако што је Апелациони суд у Нишу радње окривљеног АА, за које је наведеном пресудом оглашен кривим правно квалификовао као продужено кривично дело превара из члана 208. став 4. у вези става 1. КЗ у помагању у вези члана 35. и 61. КЗ, и осудио га на казну затвора у трајању од две године и шест месеци и новчану казну у износу од 200.000,00 динара, за коју је одређено да је дужан да плати у року од два месеца по правноснажности пресуде, с тим да ако новчану казну не плати у остављеном року, суд ће исту заменити казном затвора, тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, а окривљену Марину Цветковић за продужено кривично дело превара из члана 208. став 4. у вези става 1. КЗ у вези чл. 61. КЗ, за које је побијаном пресудом оглашена кривом, осудио на казну затвора у трајању од четири године и новчану казну у износу од 400.000,00 динара, за коју је одређено да је дужна да плати у року од два месеца по правноснажности пресуде, с тим да ако новчану казну не плати у остављеном року, суд ће исту заменити казном затвора, тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, док је

у осталом делу жалба браниоца окривљених одбијена као неоснована и првостепена пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтеве за заштиту законитости поднели су:

- браниоци окривљених Марине Цветковић и АА, адвокат Јованка Зечевић Анђелковић и Владимир Петровић због повреда закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП и битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, да укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање или да усвоји захтев и преиначи побијане пресуде тако што ће окривљене ослободити од оптужбе за наведена кривична дела и одреди да се извршење правноснажне пресуде прекине.

- бранилац окривљене Марине Цветковић, адвокат Зоран Ђушић, због повреда закона и погрешне примене члана 61. став 5. КЗ, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев као основан, да укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање првостепеном суду.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Врховном јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа која је одржана без обавештења Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих су захтеви за заштиту законитости поднети те је након оцене навода захтева, нашао:

Захтев за заштиту законитости бранилаца окривљених Марине Цветковић и АА, адвоката Јованке Зечевић Анђелковић и Владимира Петровића је неоснован, док је захтев за заштиту законитости браниоца окривљене Марине Цветковић, адвоката Зорана Ђушића недозвољен.

Браниоци окривљених Марине Цветковић и АА, адвокати Јованка Зечевић Анђелковић и Владимир Петровић, у поднетом захтеву за заштиту законитости истичу повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП наводима да радње описане у изреци побијаних пресуда не садрже све елементе кривичног дела за које су окривљени оглашени кривим. У вези са наведеним, браниоци истичу да из изреке пресуде не произлази преварна намера окривљених, односно да су окривљени довели у заблуду оштећене, нити је доказано да су оваквим поступањем прибавили било какву материјалну корист, те да опис дела не садржи све субјективне и објективне елементе кривичног дела превара из члана 208. став 4. у вези става 1.КЗ.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниолаца окривљених се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани из следећих разлога:

Кривично дело превара из члана 208. став 1. КЗ чини онај ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист доведе кога лажним приказивањем или прикривањем чињеница у заблуду или га одржава у заблуди и тиме га наведе да овај на штету своје или туђе имовине нешто учини или не учини. Ставом 4. је прописано да уколико је делом из става 1. и 2. овог члана прибављена имовинска корист или је нанета штета у износу који прелази милион и петсто хиљада динара учинилац ће се казнити казном затвора од две до десет година и новчаном казном.

У изреци наведене пресуде, поред осталих субјективних елемената описана је намера, као нужни субјективни елемент кривичног дела преваре из члана 208. став 4. у вези става 1. КЗ, као и радња извршења као објективни елемент овог кривичног дела. У изреци је описано да је окривљена наведеним оштећеним лицима (њих 19 код првог кривичног дела), приказивала одређене чињенице, а које су навеле оштећене да на штету своје имовине закључе и потпишу са оператерима уговоре о куповини мобилних телефона у своје име, којима се обавезују на плаћање рачуна за наведене мобилне телефоне, које су одмах предавали окривљеној, а које окривљена затим није плаћала оператерима супротно договору, те је на наведени начин прибавила противправну имовинску корист наведену у изреци пресуде. У изреци су описане радње окривљене, односно довођење оштећених у заблуду на различите начине или приказујући да има рачун у банци и да ће платити телефоне или да треба да јој стигне новац од наследства или да има новац на рачуну који не може да подигне, али може да врши трансакције са рачуна, приказујући да јој је човек кога је чувала оставио стан у Немачкој, показујући фотокопију рачуна у банци, те уплатницу за ауто у Ауто кући „Чачак“, или да има ваучере и новац у банци који мора да искористи до краја године, а у неким ситуацијама и за поједине мобилне телефоне је платила и аванс - учешће пре закључења уговора, сваком од оштећених лажно представљајући да ће она измиривати обавезе након закључења уговора и узимања мобилних телефона или таблета, док је окр.АА ишао заједно са окр.Марином Цветковић и оштећенима до мобилних оператера, убеђивао оштећене да је све у реду, да није превара, да ће окривљена измиривати рачуне, те их убеђивао да за окривљену узму на своје име мобилни телефон, односно описане су радње довођења или одржавања у заблуди оштећених, што чини радње помагања на страни окр. АА.

И код другог кривичног дела превара из члана 208. став 1. КЗ, описана је у изреци пресуде намера, као и радња, да је лажним приказивањем чињеница окривљена, доводила и одржавала у заблуди троје оштећених. Оштећеној ВВ је представљала да може да јој обезбеди стан под повољнијим условима јер очекује велики прилив новца, те јој показала уговор о продаји зграде у Београду у ком уговору је писало да је окривљена продала зграду за износ од 900.000 евра, наводећи да јој је новац у блокади, те како планира отварање такси удружења и да су јој потребни мобилни телефони, а које чињенице су навеле оштећене ВВ, њеног сина, ћерку, мајку, да на штету своје имовине закључе уговоре у своје име о куповини мобилних телефона са оператерима, које су предавали окривљеној, уз

договор да окривљена плаћа рачуне, што окривљена затим није чинила. Поред тога, као радња извршења у изреци је описано и да је окривљена позајмљивала новац од оштећене ВВ, представљајући да је болесна и да јој је живот угрожен, да јој треба за лечење, за операцију, те да ће новац вратити од наслеђа које очекује, доводећи оштећену у заблуду, као и да јој је новац потребан за порез за 21 аутомобил за такси удружење, на који начин је прибављала новац од мобилних телефона које није плаћала, као и готов новац у износима наведени у изреци на име позајмице у готовини на име лечења као и за исплату пореза, а који није вратила оштећенима. Окривљена је представила оштећеној ВВ да је добра са власником фирме за продају станова и договорила закључење узговора о продаји стана у Лесковцу, који уговор је и закључен 08.04.2015. године између инвеститора и оштећене ВВ, за који је окривљена обећала да ће исплатити купопродајну цену у року од 15 дана а да јој оштећена тај новац после исплаћује сукцесивно на рате. Такође, у изреци је описана радња извршења дела да је окривљена од оштећеног ГГ узела новац у вредности од 6.000 евра у динарској противвредности, како би платила порез за аутомобиле за потребе такси удружења, представљајући да ће му дати нови аутомобил марке „Шкода“ уместо враћања дуга, а разлику до пуне цене ће оштећени исплаћивати у ратама, приказујући му уплатницу Ауто куће „Чачак“, те му је показивала решење са печатом на износ од 1.000.000,00 динара на име наслеђа, са именом окривљене, те га је довела у заблуду да закључи уговор и са мобилним оператером о мобилним телефонима и исте преда окривљеној, а није му вратила позајмљен новац, нити је дала возило, нити је плаћала обавезе по уговору. Даље је у изреци описано и да је окривљена од оштећене ДД тражила да закључи уговор о куповини мобилних телефона, лажно јој представила да ће окривљена измиривати обавезе по уговору, како је оштећена добила опомене од оператера да измири обавезе, то је оштећена подигла кредит, да би готовину од добијеног кредита преко банкомата са окривљеном уплатила и то део новца, а део је окривљена задржала наводећи „да банкомат више не може да прими новац“, али да ће она однети оператеру тај новац, а и пре тога је од оштећене тражила новац за лечење и операцију. Окривљена је одржавала оштећену у заблуди наводећи да очекује наслеђе и да ће вратити новац, те су код нотара дана 09.10.2027. године потписали изјаву да је окривљена позајмила новац од оштећене у износу од 10.000 евра, иако јој оштећена није позајмила толико новца, уверавајући оштећену да је то гаранција да ће јој новац вратити, те је више пута тражила оштећеној новац јер јој је потребан за лечење, да јој долазе извршитељи у кућу у којој живи, те како оштећена није имала новца, оштећена је новац позајмила од БЂ коју је познавала и то износ од 300 евра и 30.000,00 динара, када је након тога БЂ тражила позајмљени новац окривљена је рекла да је изгубила личну карту и да ће јој новац вратити из сефа. Поред тога, оштећена ДД је позајмила за окривљену новац и од ЕЕ 20.000,00 динара како би дала окривљеној и још од неких лица која је познавала како је описано у изреци пресуде, те је узимала новац као и злато, како би оштећеној скинула грехе, доводећи и одржавајући оштећену у заблуди да има наследство од деде кога је чувала у Немачкој, да има паре у сефу и да ће новац вратити.

У изреци пресуде су описани сви елементи кривичног дела превара из члана 208. став 1. и 4. КЗ и то субјективни, у оквиру којих је намера за прибављање противправне имовинске користи, као и начин извршења радње кривичног дела.

Радње довођења и одржавања у заблуди оштећених су на сличан начин описане код овог продуженог кривичног дела, па је јасно да је окривљена користила исти начин – шаблон, да дело изврши у односу на већи број различитих оштећених, приказујући или да има новац на рачуну, да је купила ауто, зграду, да чека наследство, да отвара такси удружење, да је болесна, лажно приказујући исте чињенице, те одржавајући оштећене у заблуди, показујући им документа или их уверавајући да ће све бити у реду и да ће измирити рате по уговорима за телефоне које би они узели како би апарате дали окривљеној, што су оштећени и чинили, при чему окривљена ништа од договореног или обећаног није испунила, већ је чак одржавала оштећене у таквом уверењу како ће све бити у реду плаћањем појединих аванса за телефоне, на који начин је окривљена прибавила противправну имовинску корист у износима већим од 1.500.000,00 динара.

По налажењу Врховног суда, описане радње, које је окривљена Марина Цветковић предузимала, а окривљени АА јој у томе помагао, садрже све субјективне и објективне елементе кривичног дела превара из члана 208. став 4. у вези става 1. КЗ и члана 208 став 1. КЗ, а како су то правилно закључили нижестепени судови, па су супротни наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљених Марине Цветковић и АА, адвоката Јованке Зечевић Анђелковић и Владимира Петровића којима указују на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, оцењени као неосновани.

Поред тога, браниоци окривљених Марине Цветковић и АА, адвокати Јованка Зечевић Анђелковић и Владимир Петровић истичу и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, која представља дозвољен разлог за подношење овог ванредног правног лека, али истакнуту повреду закона не образлажу, односно не дају разлоге у вези доказа на којима се пресуда не може занивати.

Одредбом члана 484. ЗКП, прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за његово подношење. При томе, обавеза навођења разлога за подношење захтева због повреде закона, подразумева не само формално означавање о којој повреди закона се ради, већ указивање на то у чему се она састоји.

Како Врховни суд правноснажну одлуку, односно поступак који је претходио њеном доношењу испитује само у оквиру разлога, дела и правца побијања, који су истакнути у захтеву, у смислу члана 489. став 1. ЗКП није овлашћен да по службеној дужности испитује у чему се конкретном огледа повреда закона, на коју се захтевом указује, то је оцењено да у овом делу захтев бранилаца окривљених Марине Цветковић и АА, адвоката Јованке Зечевић

Анђелковић и Владимира Петровић нема прописан садржај у смислу члана 484. ЗКП.

У осталом делу захтева, браниоци окривљених Марине Цветковић и АА, адвокати Јованка Зечевић Анђелковић и Владимир Петровић указују и на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, наводима да је требало сабрати износе прибављене имовинске користи, те анализирају налаз и мишљење судског вештака, истичу да је окривљена давала аванс приликом закључења уговора са мобилним оператерима, те да је требало утврдити разлику између вредности уређаја и уплаћеног аванса, а ради се о 43 закључена уговора, те да се не би радило о ставу 4. већ ставу 3. истог члана 208. КЗ, имајући у виду висину прибављене противправне имовинске користи. Међутим, наведена противправна имовинска корист је утврђена током поступка, па оспоравање чињеница које су утврђене током спроведеног доказног поступка и вештачења, представља оспоравање чињеничног стања у смислу члана 440. ЗКП, коју повреду Врховни суд није разматрао, с обзиром да није реч о разлогу из члана 485. став 4. ЗКП, због кога је подношење овог ванредног правног лека дозвољено окривљеном преко браниоца.

Бранилац окривљене Марине Цветковић, адвокат Зоран Ђушић, у поднетом захтеву истиче погрешну примену одредбе члана 61. став 5. КЗ, истичући да током поступка није утврђен тачан износ прибављене противправне имовинске користи, од чега зависи правна квалификација кривичног дела, из чега произлази да захтев подноси због повреде закона из члана 439. тачка 2) ЗКП. Међутим, наведену повреду не нумерише и исту образлаже чињеничним наводима који се односе на висину прибављене користи, прецизност вештачења и постојања обавезе измиривања претплате за време трајања уговора, те да ли су заиста оштећени претрпели штету у конкретном случају, из чега произлази да бранилац оспорава утврђено чињенично стање, у смислу члана 440. ЗКП.

Повреда наведене одредбе није разлог из члана 485. став 4. ЗКП, због кога је подношење овог ванредног правног лека дозвољено окривљеном преко браниоца, па је Врховни суд захтев браниоца, адвоката Зорана Ђушића, оценио недозвољеним.

Из свих изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама нису учињене повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, на које се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљених Марине Цветковић и АА, адвоката Јованке Зечевић Анђелковић и Владимира Петровића, Врховни суд је, на основу члана 491. став 1. ЗКП, одлучио као у ставу I изреке пресуде и захтев одбио као неоснован, а захтев за заштиту законитости браниоца окривљене Марине Цветковић, адвоката Зорана Ђушића је одбацио, на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП у вези члана 485. став 4. ЗКП и одлучио као у ставу II изреке пресуде.

Записничар-саветник

Председник већа-судија

Маша Денић, с.р.

Биљана Синановић, с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**